

FILOSOOF

Maandelijkse uitgave van de Faculteitsvereniging Utrechtse
Filosofiestudenten voor de Faculteit Wijsbegeerte Utrecht.

Jaargang 2 Nummer 7
Oktober 2000 Blok 1

IN DIT NUMMER:

Van de redactie	p.1
Het Facultaire Overleg Orgaan (FOO)	p.1
Mededelingen	p.3
De Universiteit als Werkgever	p.3
De Grote Vriendelijke Filosofiekalender	p.4
De gebroeders	p.6
Ria's ervaringen	p.6
Kwaliteit halverwege	p.7
Oproep!	p.8
Colofon	p.8
Tot slot	p.8

VAN DE REDACTIE

Ziezo, de spits is eraf. Iedereen die uitgebreid vakantie heeft gehouden is weer begonnen en ook voor hen die in de zomer hebben doorgewerkt is nu toch echt de periode van colleges weer aangebroken.

door C. van Sijl

Dat is duidelijk te merken als je nu door de gang van de faculteit en de computerzalen loopt: waar het in de vakantie nog geen probleem was om een vrije computer te vinden, tref je nu volle zalen aan, zonder een schijn van kans dat er een vrije plek achter één van onze iMacs (die inmiddels hopelijk over hun kuren van een paar maanden geleden heen zijn) is. Maar aangezien de redactie op de vreemdste tijden bezig is met het in elkaar zetten van het nieuwe nummer van *De Filosoof*, zal dit (hopelijk) geen groot probleem gaan vormen.

Wat wel zorgen baart, is het feit dat onze striptekenaar is vertrokken en we nog geen nieuw talent hebben ontdekt.

Daarom vinden jullie in dit nummer een oproep voor een striptekenwedstrijd. Beloning voor de winnaar: een officiële aanstelling als cartoonist bij *De Filosoof*. Voordat jullie echter allemaal achter de tekentafel kruipen, is het aan te bevelen dit nieuwe nummer ook nog verder in de kijken, want alle bekende rubrieken zijn er weer. Vergeet ook de kalender niet, want Studium Generale is weer van start gegaan, met allerhande leuke, interessante lezingen over de meest uiteenlopende onderwerpen. Maar er zijn natuurlijk ook veel meer aankondigingen opgenomen, dus moet er voor ieder wel wat wils te vinden zijn.

Rest mij tenslotte nog onze excuses aan te bieden voor een fout in het vorige nummer: het rooster was niet dat van blok 5, maar van blok 1, zoals iedereen gemerkt zal hebben.

Veel leesplezier!

¶

HET FOO

Hieronder volgt een opsomming van alle bestuurlijke organen van de Faculteit waar studentleden in zitten. Voor alle commissies en raden is er een korte beschrijving opgenomen, maar voor meer gedetailleerde informatie kan men het beste contact opnemen met iemand die in een bepaald orgaan zitting heeft. Alle leden (studenten, docenten en medewerkers) van deze organen staan opgesomd in de studiegids.

Samengesteld i.s.m. E. van der Broek en J. van Raalten

Mocht je geïnteresseerd zijn in een bestuurlijke functie op de faculteit als student, neem dan contact op met de leden van het FOO (Facultair Overleg Orgaan). Voorzitters van het FOO zijn Eva van den Broek en Judith van Raalten, verder zijn ongeveer

alle studentleden van commissies en raden op de hoogte van de activiteiten en vergaderingen van het FOO. Schroom vooral niet om iemand aan te spreken als je een probleem hebt, kritiek of commentaar hebt over alles wat je wel en niet bevalt aan de faculteitsorganisatie of de studie. Vaak zijn juist de studenten die een probleem hebben de moeilijkste te bereiken en een enquête kan helaas lang niet alles of iedereen een stem geven.

Via *De Filosoof* zullen we proberen jullie op de hoogte te houden van wat er zoal op de faculteit aan de gang is op organisatorisch en bestuurlijk niveau. Een belangrijk issue is natuurlijk het Bachelor / Master systeem dat langzamerhand naderbij komt.

Vervolg op de volgende pagina.

TENTAMENROOSTER BLOK 1

Bijgewerkt tot 26 september 2000. Voor de meest recente wijzigingen: www.phil.uu.nl

Inschrijven voor de herkansingen kan tot uiterlijk 20 oktober bij de onderwijsadministratie!

	Maandag 23	Dinsdag 24	Woensdag 25	donderdag 26	Vrijdag 27
9.00 - 12.00 uur	Voortgezette ethiek n.n.b.	Inl. kennisleer en wetenschapsfilosofie Her. blok 5 BG 465	Typentheorie T 1: 114	Inl. Wijsbegeerte Oudheid n.n.b.	Formele Talen en Resolutie T 1: 111, 114, 123
14.00 - 17.00 uur	Logica 1 Educ: Alfa		Politieke ethiek 1 n.n.b.	Filosofie v.d. Cog.wet. (voltijd) T 1: A, B	
19.00 - 21.00 uur	CS Oudheid: Plotinus n.n.b.	Inl. Geschiedenis nieuwere wijsbegeerte n.n.b.	Nieuwere wijsbegeerte (A): Hobbes n.n.b.	Fil. v.d. Cog.wet. (deeltijd) n.n.b. Inl. wijs. Antropolog. her. blok 5 n.n.b.	

HET FACULTAIR OVERLEG ORGAAN

Vervolg van de vorige pagina.

Facultair Overleg Orgaan

Dit is het orgaan waarin de studenten van de Faculteit Wijsbegeerte hun stem kunnen laten horen. Tot op heden functioneert het FOO als een coördinerend overleg orgaan, als forum voor het opdoen van ideeën en het uitwisselen van ervaringen voor bestuurlijk actieve studenten. Al deze studenten brengen hier verslag uit van de laatste vergaderingen van hun bestuursorgaan en overleggen onder elkaar en met de andere geïnteresseerde studenten.

Voor alle studenten met een bestuurlijke functie op de faculteit zijn de vergaderingen van het FOO van uiterst belang, enerzijds om op de hoogte te blijven van welke punten er in de andere commissies en raden behandeld worden, anderzijds om te horen wat er onder de studenten allemaal speelt, wat de problemen en vragen zijn die in de vergaderingen naar voren gebracht dienen te worden. Hier is de plaats om advies te vragen, belangrijke punten te coördineren, problemen te bespreken, plannen uit te werken, etc.

Faculteitsbestuur

Het faculteitsbestuur bestaat uit de decaan, de vice-decaan, de directeur van de faculteit, iemand van het wetenschappelijk personeel en een student. Het bestuur staat de decaan bij op het gebied van de inrichting van de onderzoeks- en onderwijsinstituten (bv. nieuwe hoogleraren), het beleid inzake studenten (huisvestingszaken, wervingsadvertenties voor studenten) en het financiële beleid (beleidsnota's, jaarverslagen, e.d.).

Faculteitsraad

De faculteitsraad is het adviserende orgaan voor de faculteitsleiding. Er worden dus ook onderwerpen besproken die voornamelijk te maken hebben met het beleid en de richting van dit beleid. Het vijfjarenplan voor onderwijs en onderzoek, veranderingen in de faculteitsstructuur en huisvesting zijn een paar van de onderwerpen waar de raad zich mee bezig houdt. Ook over concretere onderwerpen, zoals het keuren van de

studiegidsteksten en onderwijsprogramma's, geeft de faculteitsraad advies. De raad bestaat uit 10 leden, waarvan vijf studenten verdeeld over CKI en Wijsbegeerte.

Opleidingsbestuur

Dit is verantwoordelijk voor het reilen en zeilen van de opleiding. Daarom is het voor studenten het meest directe aanspreekpunt voor onderwerpen die met de opleiding te maken hebben. De studentleden hebben ten opzichte van hun medestudenten ook een verwijfsfunctie naar allerlei instanties binnen de faculteit (zoals bijvoorbeeld de examencommissie, coördinatoren, etc.). De opleidingsdirecteur en het bestuursteam houden zich bezig met de ontwikkeling, voorbereiding, uitvoering, evaluatie en kwaliteitszorg van het onderwijsprogramma. Dat houdt onder andere in het opstellen van lesroosters, de verdeling van de taken over het personeel, promotie van de opleiding, werving van studenten, schrijven van de studiegids, het bespreken van de cursusevaluaties. Dagelijkse zaken en problemen van kleinere omvang worden vaak door het Dagelijks Bestuur (DB) behandeld. Het bestuur bestaat uit vijf personen, onder wie een studentlid en een adviserend studentlid en wordt bijgestaan door de onderwijscoördinator.

Opleidingscommissie

Dit is het adviesorgaan van het opleidingsbestuur. Zij heeft het recht om gevraagd en ongevraagd advies uit te brengen over alle onderwerpen waar het opleidingsbestuur zich mee bezig houdt, of mee bezig zou moeten houden. De opleidingscommissie heeft dus geen officieel besluitrecht, maar dient juist als extra paar ogen, oren en hersens om mee te werken aan het verbeteren van de opleiding. De onderwerpen die besproken worden, zijn onder andere bepaald door wat er vanuit het opleidingsbestuur doorgespeeld wordt, wat er op een studentenoverleg naar voren is gekomen en door wat zij zelf belangrijk vinden. De studiegidsteksten en het Onderwijs- en Examen Reglement zijn standaardonderwerpen. De opleidingscommissie bestaat uit een docent per disciplinegroep en drie studentleden.

MEDEDELINGEN

Studiegids 2000/2001

In de studiegids van dit jaar staan nogal wat typefouten in het gekleurde deel. Dit is voornamelijk veroorzaakt doordat we het vakkenbestand niet op een acceptabele wijze konden printen en we dit deel op het laatste moment in Word hebben moeten omzetten. De handmatige bijstellingen die toen nodig waren, zijn door de tijdsdruk in het geding gekomen.

Dit geldt ook voor het blokkenrooster. Onze excuses voor de fouten, we zijn nu al begonnen met de nieuwe gids en hopen u volgend jaar een vlekkeloos exemplaar aan te kunnen bieden. Het verbeterde blokkenrooster staat op het WEB. (www.phil.uu.nl)

In de gids is de voetnoot inzake een afstudeertracé toegepaste ethiek weggefallen. Dit tracé valt binnen de algemeenmaatschappelijke variant en omvat 5 elementen die tezamen optellen tot een totaal van 21 benodigde modules. Vier modules praktische filosofie, waaronder in elk geval Bio-ethiek 1 en 2 en Politieke Ethiek 1; vier modules uit GF of TF, bij voorkeur met een ethische strekking of betekenis; 10 modules vrije ruimte (in overleg met de afstudeerbegeleider); vaardighedenonderwijs, scriptie twee modules. De A-4 met eindtermen en verdere informatie is verkrijgbaar op de administratie.

Gastdocent Afrikaanse Filosofie

In januari komt Dirk Louw naar Nederland. Hij is universitair docent in Zuid-Afrika en door de faculteit voorgedragen voor het beurzenprogramma van het Utrechtse Expertise Centrum Zuidelijk Afrika. Tot ons genoegen is de aanvraag gehonoreerd en de heer Louw zal in blok 4 een cursus gaan geven in Afrikaanse filosofie. In januari/februari zal meer over deze cursus bekend gemaakt worden.

CS 'Philosophy of Action': Motivatie

De vervolgdoctoraal cursus Capita Selecta 'Philosophy of Action': Motivatie is abusievelijk niet opgenomen in het Jaarrooster 2000/2001. De cursus wordt natuurlijk wel dit jaar gegeven, en wel in blok 2 (30 oktober 2000 t/m 5 januari 2001). Belangstellenden worden verzocht zo spoedig mogelijk contact op te nemen met de docent, Prof.dr. J. Bransen (Tel: 030-2532090; Email: Jan.Bransen@phil.uu.nl). Graag zo spoedig mogelijk in verband met het collectief (en dus goedkoop!) bestellen van de verplichte literatuur:

Jan Bransen & Stefaan Cuypers (eds.), *Human Action, Deliberation and Causation*, Kluwer, 1998.

DE UNIVERSITEIT ALS WERKGEVER

Hoe waardeert u uw werk? Geef uw mening!

Bent u tevreden over samenwerking met collega's? Heeft u het gevoel voldoende waardering te krijgen voor uw werk? Begin november ontvangen alle medewerkers van de universiteit een enquête over de Universiteit Utrecht als werkgever. Het is de eerste keer dat een dergelijk grootschalig onderzoek onder medewerkers plaatsvindt. De uitkomsten van het onderzoek worden begin 2001 verwacht en zijn voor iedereen ter inzage. Op basis van de resultaten zal een actieplan worden geformuleerd.

De medewerkersmonitor is een aanvulling op reeds bestaande onderzoeken, zoals de ARBO Risico Inventarisaties. Hierin worden gegevens verzameld over veiligheid, gezondheid en welzijn.

De medewerkersmonitor informeert naar tevredenheid met de inhoud van taken die medewerkers verrichten, tevredenheid met de sociale verhoudingen op het werk en naar de praktische condities, zoals faciliteiten en arbeidsvoorwaarden.

Het invullen van de vragenlijst kost ongeveer 20 minuten tijd. Voor het welslagen van het onderzoek is het belangrijk dat zoveel mogelijk mensen de vragenlijst invullen. Hoe groter de respons, hoe meer inzicht we krijgen in de wensen die er leven bij mensen en hoe groter het draagvlak voor veranderingen.

Tevreden personeel en een goed functionerende organisatie gaan hand in hand. Het is de bedoeling de medewerkersmonitor in de toekomst te herhalen. Zo wordt duidelijk of de waardering in de loop van de tijd stijgt of daalt en kan worden nagegaan of ingezette veranderingen het gewenste effect hebben. Die informatie is behalve voor bestuurders, ook van belang voor medewerkers, de Universiteitsraad, Lokaal Overleg en de afdelingen Personeel & Organisatie.

De medewerkersmonitor is een initiatief van de decanen van de faculteiten en het College van Bestuur. De universiteit heeft het IVA Tilburg, instituut voor sociaal wetenschappelijk beleidsonderzoek en advies, opdracht gegeven om de monitor uit te voeren. Het IVA Tilburg is verbonden aan de Katholieke Universiteit Brabant (KUB) en heeft ervaring met vergelijkbare enquêtes bij de eigen universiteit, de Rijksuniversiteit Groningen en het Ministerie van OC & W. Vanuit de universiteit zijn medewerkers van de afdelingen Personeel & Organisatie en het Universitair Strategisch Programma betrokken bij het project.

Voor eventuele vragen over de enquête kunt u tussen 31 oktober en 4 december telefonisch contact opnemen (informatienummer 030 -253 35 50) of e-mailen (memo@bureau.uu.nl).

persbericht ingezonden door Monique de Leeuw (namens CSC)

DE GROTE VRIENDELIJKE

Maandag 2	Dinsdag 3	Woensdag 4	Donderdag 5
<p>Utrecht Studium Generale programma <i>Kok over Afrika.</i> Het Nederlandse Afrikabeleid ter discussie. Panel: M. van Dam, J. de Witte, en J. Gundelach (allen SIB). Voorzitter: Joan Arensman (SIB)</p> <p>Academiegebouw: Aula Aanvang: 20.00 uur</p>	<p>Utrecht De FUF en Incognito geven een kinderfeestje! Kom verkleed en je krijgt een verrassing!</p> <p>In het K-sjot vanaf 22.00 uur</p>		
<p>Dinsdag 10</p> <p>Maastricht Lezing over Dante Alighieri. Collegezaal Nieuwenhof, Zwingelput 4, Tijd: 20.00 uur. Info: 31-(0)43-3883541</p> <p>Amsterdam Felix en Sofie: Filosofisch Café Tijd: 19.45 uur. Toegang Gratis. Keizersgracht 324, info: 020-5310972</p>	<p>Woensdag 11</p>	<p>Donderdag 12</p> <p>Utrecht FUF ALV & bestuurswissel annex borrel</p> <p>Leuven - 12-13 okt. Bewustzijn en het zelf. Tijd: 9.30-17.00 uur. Institute of Philosophy, Kardinaal Mercierplein 2, Info: arnold.burms@hiw.kuleuven.ac.be</p>	<p>Vrijdag 13</p> <p>Gent - 13 en 14 okt. Symposium van het Nederlands Genootschap voor Esthetica over het verband tussen verhaal en vertoog. Tijd: 9.30-17.00 uur. Faculteit Letteren en Wijsbegeerte, Universiteit Gent, Blandijnberg 2, 9000 Info: tel.32-(0)9-2644097</p>
<p>Woensdag 18</p> <p>Utrecht Studium Generale programma <i>Mens en Dier.</i> Overeenkomsten en verschillen tussen mensentaal en dierentaal. Spreker: prof.dr. W.A.P.F.L. van de Grind (Vergelijkende dierfysiologie, UU).</p> <p>Academiegebouw: Faculty Club Aanvang 20.00 uur</p>	<p>Donderdag 19</p> <p>Leuven René van Woudenberg: <i>Can-Religious Beliefs Be Properly Basic?</i> Tijd: 18.00 uur. Kardinaal Mercierzaal, Hoger Instituut voor Wijsbegeerte, Kardinaal Mercierplein 2, Info: tel. 32-(0)1632-6328, ingrid.lombaerts@hiw.kuleuven.ac.be</p>	<p>Vrijdag 20</p> <p>Leusden - 20-21 okt. Het zwijgen in de filosofie Wittgensteins stelling <i>'Waarover men niet kan spreken, daar moet men over zwijgen'</i> is beroemd geworden. Maar wat heeft dit zwijgen ons eigenlijk te vertellen? Kenners van o.a. Meister Eckhart, Wittgenstein en Derrida zullen hun licht over deze materie laten schijnen.</p>	<p>Zaterdag 21</p> <p>Begeleiding: Mariëtte Bakker</p> <p>Kosten: Conferentie Fl. 115,- (Vrienden van de ISVW Fl. 85,-). Pension f 121,75 (zonder logies/ontbijt Fl 61,50)</p> <p>Info: info@isvw.nl</p>
<p>Donderdag 26</p>	<p>Vrijdag 27</p> <p>Utrecht Finale 4de Internationaal Studenten Pianoconcours Vredenburg Tijd: 19.30 uur Entree: Fl. 10,-</p> <p>Utrecht Symposium over de positie van de geesteswetenschappen. 9.30-16.45 uur Gratis toegang. Zaal 032, Drift 21 Info: ogc@let.uu.nl</p>	<p>Zaterdag 28</p> <p>Leiden Vlaams-Nederlandse Filosofiedag. Thema: 'Global Village: filosofie in het informatie-tijdperk'. Tijd: 10.00-17.00 / fl. 25,- . Rijksuniversiteit Leiden, Witte Singel, Info: E. Akkerman, Tel. 31-(0)71-5272031, J. Sleutels, jan@sleutels.com</p>	<p>Zondag 29</p>

FILOSOFIEKALENDER

<p>Vrijdag 6</p>	<p>Zaterdag 7</p> <p>Utrecht De stichting Filosofie Oost-West biedt de cursussen: 1) Spiritualiteit in het dagelijkse leven 2) Chinese filosofie 3) India en het Westen 4) Menselijkheid in spirituele en culturele tradities Tijd: 10.00 - 16.30 uur. Kosten: fl.50,-</p>	<p>Zondag 8</p> <p>Haarlem In het filocafé een discussie o.l.v. wisselende moderatoren, n.a.v. een column. Tijd: 11.00-14.00 uur. Toegang gratis. Het Meterhuis, Minckelersweg 2 Info: 023-5313792 (Haarlems Filosofisch Genootschap)</p>	<p>Maandag 9</p> <p>Antwerpen Lezing van Bruno-Paul de Roeck over de vraag of er leven na de dood is. Aanvang: 20.00 uur. Volkshogeschool Elcker-Ik, Breughelstraat 31-33, 2018 Info: tel.32-(0)3-2186560, elckerik@yucom.be</p>
<p>Zaterdag 14</p>	<p>Zondag 15</p> <p>Breda In het filocafé Breda een debat, een gesproken column en muziek. Tijd: 14.00- 17.00 uur. Toegang gratis. Cultureel café D'n Denker, Jan Nieuwenhuysenstraat 3 Info: 076-5614392.</p>	<p>Maandag 16</p> <p>Utrecht Studium Generale programma <i>Geletterden en gecijferden</i>. De do de do dó; over het uitsterven van dieren en de regenboog. Ronald Giphart. Academiegebouw: Aula Aanvang: 20.00 uur</p>	<p>Dinsdag 17</p>
<p>Zondag 22</p>	<p>Maandag 23</p> <p>Amsterdam - 23-25 okt. Zie hiernaast. Utrecht Studium Generale <i>Geletterden en gecijferden. Van de snijzaal naar het lichaam - geest probleem; over literatuur en filosofie, of literatuur en werkelijkheid.</i> Spreker: Menno Lievers Academiegebouw: Senaatszaal Aanvang: 20.00 uur</p>	<p>Dinsdag 24</p> <p>Tijdens een internationale conferentie houden wetenschappers en filosofen zich bezig met de mogelijkheid van waardevrije wetenschap. Voertaal Engels. Aanvang: 10.00 uur. Kosten: fl.50,-.</p>	<p>Woensdag 25</p> <p>Auditorium, Vrije Universiteit, De Boelelaan 1105. Info: Willem B. Drees, Bezinningscentrum Vrije Universiteit, tel. 31(0)-20-4445670/5675, wb.drees@dienst.vu.nl, www.lustrum2000.nl/evil/</p>
<p>Maandag 30</p> <p>Delft Lezing over Johann Wolfgang von Goethe. Tijd: 20.15. Gratis toegang. Studium Generale, Technische Universiteit, Speakers, Burgwal 45-49, Info: tel. 31-(0)15-2783988, sg@ssc.tudelft.nl, www.sg.tudelft.nl</p>	<p>Dinsdag 31</p> <p>Maastricht Debat over de betekenis van Freud voor de hedendaagse wetenschap. Tijd: 20.00 uur. Gratis toegang Collegezaal Nieuwenhof, Universiteit Maastricht, Zwingel4, Maastricht. Info: 31-(0)43-3883541</p>	<p>Woensdag 1 N ovember</p> <p>Utrecht Studium Generale programma <i>Mens en Dier</i>. Forum: Naar een universele verklaring van de rechten van levende wezens? Academiegebouw: Aula Aanvang: 20.00 uur</p>	<p>Donderdag 2 November</p>

DE GEBROEDERS

Dostojevski had z'n dag niet en was daardoor van onder tot boven chagrijnig. Hij had zijn staart tegen de deurpost gestoten en verbeet zich over dit hem aangedane onrecht. De kosmos had zich tegen hem gekeerd, hij vermoedde een complot. Want, zeg nu zelf, waarom was nu juist van alle mogelijkheden in het heelal, net dat ene stukje materie, dat deurpost heet, op de plaats waar Dostojevski's staart wilde zijn?

Door R. den Dikken

'Ik vind eigenlijk dat de materie moet weten dat ik er niet van gediend ben als zij mij tegenwerkt,' zei Dostojevski tegen Tolstoj. 'Ik vind dat zij opzij moet gaan als ik eraan kom, o zo,' benadrukte hij zijn standpunt met een hoofdbeweging. 'Het is heel simpel, waar ik ben, kan zij namelijk niet zijn.'

'Ik denk dat ik begrijp wat je bedoelt,' zei Tolstoj. 'Als de materie eventjes was uitgeweken op het moment dat jij langs de deurpost kwam met je staart, was er niets aan de hand geweest. Dan had je nu geen ruzie met haar gehad en had je er zeker geen probleem van gemaakt als ze daarna weer rustig terugkeerde op haar plaats, mocht ze daar behoefte aan hebben.'

'Ja, dat is precies wat ik bedoel. Door de tijd heen mag de materie zich overal bevinden waar ze maar wil, ik ben namelijk de beroerdste niet. Maar als ze nu maar net op dat ene moment dat ik daar verkeerde niet aanwezig was geweest, had ik dat wel

zo netjes gevonden van haar,' zei Dostojevski, zijn standpunt nog wat aanscherpend. 'Op het moment dat ik ergens ben, kan zij daar namelijk niet tegelijkertijd ook zijn.'

'Terwijl je er volstrekt geen bezwaar tegen zou hebben als ze op een moment eerder of later op datzelfde plekje zou zijn,' zei Tolstoj.

'Precies,' zei Dostojevski.

'Maar, als we dan even doorredeneren,' ging Tolstoj verder, 'dan probeer je eigenlijk te zeggen dat jouw wil voorrang heeft boven die van de materie. Klopt dat?' Tolstoj wilde Dostojevski natuurlijk niet zomaar iets in de mond leggen, al hield hij er enorm veel van om voor Dostojevski te koken. Maar juist dit enkele feit, namelijk dat Tolstoj zo van koken hield, had er tegelijkertijd voor gezorgd dat hij zich kon identificeren met het zijn en wezen van de materie en daarom wilde Tolstoj graag haar pleitbezorger zijn.

'Ja, dat klopt,' zei Dostojevski.

'Als we dan nog verder gaan, dan kunnen we eigenlijk concluderen dat je wil dat jouw wil boven de materie staat,' zei Tolstoj. 'Eigenlijk zeg jij: mijn wil is wet. Sterker nog, je zegt: mijn wil is natuurwet. Maar wat zullen we dan een rare wereld krijgen!' 'Oh ja?' vroeg Dostojevski. 'Maar wat krijg ik nu opeens een enorme trek...'

¶

MIJN DIO-ERVARINGEN

Als je bij het IVLOS terecht komt, word je omgeven door allerlei bijzondere termen. Het woord dio betekent namelijk docent in opleiding en IVLOS betekent Interfacultair Instituut voor Lerarenopleiding, Onderwijsontwikkeling en Studievoordigheden. Het IVLOS zit een gang lager dan de filosofiefaculteit, gewoon op de derde verdieping dus.

Door R. den Dikken

De eerste drie weken van de opleiding bestond uit full-time aanwezigheid op de universiteit. We zaten met de dio's van alle richtingen door elkaar, dat betekent dat er alfa's, beta's en gamma's in onze groep verenigd waren. Dit in tegenstelling tot de indeling bij de oriëntatie-cursus vorig jaar; toen zaten we alleen met gamma's. We hebben daarnaast ook nog vakdidactiek voor alleen filosofen.

Vanaf de vierde week was het de bedoeling dat we naar een school gingen om mee te lopen met een leraar filosofie. Wij wilden eerst in Utrecht stage lopen, maar toen bleek dat de filosofiedocente les gaf op woensdag, terwijl we juist op de woensdagen terugkomdage hebben op de universiteit. Daarom hebben we een stageschool in Gorinchem toegewezen gekregen. Voor een vak als filosofie is het heel moeilijk een school in de buurt te vinden, omdat het maar op weinig scholen wordt gegeven. Bovendien worden er vaak ook maar weinig uren gegeven, namelijk alleen in de bovenbouw.

Op de school in Gorinchem is er al een lange traditie van filosofie-onderwijs. Maar door de onderwijsvernieuwingen in de bovenbouw (tweede fase) is er inhoudelijk gezien wel wat veranderd voor het vak. Er zijn eindtermen geformuleerd waar iedere filosofiedocent zich nu aan moet houden. Ook de filosofiemethoden die in overeenstemming zijn met deze eindtermen, zijn dus heel nieuw.

De komende periode tot begin december gaan we met z'n tweeën naar de school. We zullen ons eerst oriënteren op hoe de docent filosofie geeft. We zullen ook eens met een klas meelopen en met een aantal leerlingen praten. Voor de rest gaan we vanaf nu langzamerhand opbouwen tot we een aantal lessen gaan geven. Het oefenen begint met het bijwonen van zelfstudie-uren waarbij de leerlingen ons ook om uitleg kunnen vragen. Daarna zullen we langzamerhand lesdelen overnemen totdat we af en toe een hele les zullen geven. Het is de bedoeling dat we bij elkaars lessen zijn, zodat we deze met elkaar kunnen nabespreken.

Bij het IVLOS wordt erop gehamerd dat we in de nabespreking vooral de lesgever aan het woord laten, om het proces van reflecteren op gang te brengen. Later moet je het alleen kunnen doen. Ook moet je leren niet meteen kritiek op elkaar te spuien, maar eerst de positieve punten te benadrukken en daarna een enkele tip te geven. Het is namelijk belangrijk dat je veel zelfvertrouwen krijgt en dan aan een bepaald punt gaat werken.

¶

KWALITEIT HALVERWEGE

In Lila zien we de auteur van Zen and the art of motorcycle maintenance terug in de gedaante van Phaedrus. Nadat hij in het eerdere boek vertelde hoe hij op het probleem van de kwaliteit was gestuit, is hij nu aan het werk om de intuïties die hij had opgedaan in zijn eerdere ervaringen uit te werken. Hij heeft een ware Metaphysics of Quality op het oog.

Door C. Ierna

In plaats van op een motor reist hij deze keer op een boot en voorzover mogelijk in eenzaamheid. Echter laat hij zich verleiden door een psycholabiele vrouw, Lila.

De relatie die hij met Lila heeft, wordt meteen aan de kaak gesteld door de vraag: *Does Lila have Quality?* Tja, en dan heb je een probleem... De rest van de reis kan hij zich niet meer losmaken van de vraag hoe het komt dat Lila, gegeven haar sociale en mentale toestand, toch in het bezit van Kwaliteit blijkt te zijn.

Hij ontwikkelt stukje bij beetje een systeem dat Kwaliteit in twee fundamentele categorieën indeelt: statische en dynamische. Statische kwaliteit zijn de standvastе, schier onveranderlijke patronen waarop alle natuurwetten, manieren van denken, sociale gedragsregels enz. op gebaseerd zijn. Dynamische kwaliteit is de kracht die deze patronen uit de voegen laat barsten om nieuwe te scheppen, revolutionaire vooruitgang te boeken en de regels creatief te doorbreken.

Vanuit een antropologisch onderzoek naar de Amerikaanse Indianen en de problemen van het Victoriaanse Tijdperk, komt hij tot de verbazingwekkende these dat de wereld primair uit morele waarde bestaat, uit Kwaliteit. Dit lost zelfs het grootste probleem van de traditionele metafysica op, namelijk het Subject – Object probleem. De *Metaphysics of Quality* zoekt niet naar een absoluut waar standpunt (dat van de objecten), maar staat daarboven. Zeggen dat Subject – Object metafysica "absoluut waar" is en de Metafysica van kwaliteit onwaar, is hetzelfde als claimen dat kaarten met het noorden boven waar zijn, en op de pool gecentreerde kaarten onwaar. De metafysica van kwaliteit staat simpelweg meerdere gezichtspunten toe en is een beter instrument om dingen te identificeren zoals esthetische, morele, culturele en intellectuele waarden.

De werkelijkheid kan men onderverdelen in vier fundamentele niveaus van waardepatronen, namelijk het materiële, het biologische, het sociale en het intellectuele. Morele oordelen en suggestie op de vraag "Wat moet ik doen?" kan men verkrijgen door deze vier niveaus als hiërarchisch te zien en de waarden te kiezen die met het hogere niveau overeenstemmen. Deze onderverdeling van de werkelijkheid in vieren is natuurlijk niet nieuw, maar wel de manier waarop deze verder wordt gebruikt.

Alle problemen van de traditionele metafysica worden bij de horens gevat en opgelost. Elk niveau evolueert vanuit het onderliggende, elk niveau heeft zijn eigen patronen van waarde. De waarden die een glas water samenhouden, zijn andere

waarden dan die, die een staat in elkaar houden, desalniettemin zijn het beide statische patronen van waarden. Waarde is niet meer de vaagste notie aan de rand van het ontologische veld, maar de centraalste en constituerende. Het lichaam – geest probleem wordt weggevaagd, daar het natuurlijk onmogelijk is om een scheikundeleraar uit de eigenschappen van een atoom te derivieren. Elk niveau heeft zijn eigen wetten en eigenschappen die niet uit het lagere voortkomen. Het mentale kan verklaard worden door de tussenliggende niveaus van het organische en het sociale serieus te nemen en niet weg te laten, omdat ze niet beantwoorden aan de eisen van "substantialiteit".

Zeer ingenieus is de oplossing van het dilemma van vrije wil vs. determinisme. Als alles uit patronen van waarde bestaat, dan is er tot op het meest basale niveau van het universum zowel statische als dynamische kwaliteit te vinden. Als we zeggen dat een scheikundeleraar vrije wil heeft en moreel kan handelen, dan moet het wel zo zijn dat de atomen waaruit hij bestaat ook een vrije wil hebben en vrij kunnen handelen. Te zeggen dat subatomaire deeltjes een atoom vormen uit morele gronden is natuurlijk vrij ongebruikelijk, maar wetenschappelijk maakt het niet uit. De feiten blijven de feiten, of atomen nou een vrije wil hebben of niet.

Echte problemen krijgt men pas wanneer de verschillende waarden van de verschillende niveaus onderling gaan conflicteren binnen eenzelfde persoon. Lila wordt voortgestuwd door biologische impulsen die ze intellectueel niet kan controleren. Wat de hoogste waarde voor een cel is, hoeft niet noodzakelijkerwijs overeen te stemmen met sociale waarden. Het is ook maar pas sinds zeer kort dat er intelligentie in celgroepjes zit, dat wil nog eens spanning veroorzaken... Vaak zijn de hoogste waarden voor één niveau waarden die door een ander niveau beteugeld moeten worden om überhaupt te kunnen bestaan. Sociale waarden en gedragsregels beteugelen drugsgebruik, overspel, diefstal, moord, etc. die allemaal te maken hebben met biologische impulsen. Verder gaan intellectuele waarden in tegen sociale, zoals gebeurt bij democratie, vrijheid van meningsuiting, persvrijheid, etc.

Stiekem heb ik vanaf de helft (het boek is trouwens mooi onderverdeeld in *Part 1 & Part 2*) vooruitgebladerd, om te kijken of er ergens een direct antwoord was op de vraag of Lila kwaliteit heeft. Ik heb niet zo nauwkeurig gezocht, maar wel iets heel interessants aan het einde van het boek ontdekt. Aan het einde geeft hij een hele korte samenvatting van wat hij eigenlijk kwijt wilde en 468 pagina's lang betoogt:

"Good is a noun."

In de vorige aflevering van de *Halverwege* zijn we vergeten de auteur van het besproken boek nadrukkelijk te vermelden. Onze excuses. Bij deze vermelden we aldus dat de auteur van zowel *Zen and the art of motorcycle maintenance* als van *Lila* Robert M. Pirsig is.

OPROEP!

Wie wordt de nieuwe striptekenaar van De Filosoof?

Een prijsvraag, jawel, je ziet het goed! Hoewel rijkdom en wereldlijk geluk ons vreemd zijn en wij gewoon zijn te streven naar hogere doelen, wilden wij jullie deze kans niet onthouden. Talenten moeten immers gebruikt worden.

Wie mag meedoen?

Kun je een beetje leuk (strip)tekenen en weet je dat te combineren met filosofische en facultaire thema's dan mag jij meedingen naar de hoofdprijs!

Wat moet je doen ?

Lever voor 20 oktober een strip of cartoon in met een filosofisch thema. Inleveren kan in het postvak van *De Filosoof* of digitaal via de folder *Students General*.

Wat kun je winnen?

Een boekenbon t.w.v. 25 gulden en... een aanstelling als striptekenaar van ons kleurrijke maandblad!

Dus aarzel niet en beproef je geluk! Wij wachten op jullie reacties...

De redactie

Colofon

Hoofdredactie: Claartje van Sijl

Eindredactie: Daphne van der Nagel

Vormgeving: Carlo Ierna

De redactie:

Kari Marx, Wilco Kruijswijk, Cindy de Hoop

De Filosoof Nr. 7 Oktober 2000
oplage: 400

De deadline voor Nr. 8 is 20 Oktober
De deadline voor Nr.9 is 17 November

Kopij kan ingeleverd worden via de *De Filosoof*-Folder in *Students General*, het postvakje bij de administratie of e-mail aan de.filosoof@phil.uu.nl

De redactie behoudt zich het recht voor om ingezonden artikelen te wijzigen of in te korten.

Uitgave van de FUF & de Faculteit Wijsbegeerte
Heidelberglaan 8
3584 CS Utrecht

TOT SLOT

Op 26 september jongstleden heeft er weer eens de jaarlijkse propedeusebuluitreiking plaatsgevonden in het Academiegebouw.

De gelukkigen die hun bul het afgelopen jaar hebben behaald zijn:

Simon Haverkamp

Jan Pieter Karman

Eline van Amerongen

Michiel van Elk

Elisabeth van der Geest

Ceciel Ceelen

Frederieke Kaldewaij

Misa Dzoljic

Claartje van Sijl

Kari Marx

Meine Smits

Carlo Ierna

Hartelijk
gefeliciteerd
allemaal!

De Redactie

